

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GRAFİK VE FOTOĞRAF

**GRAFİKSEL YORUMLAR
213GİM037**

Ankara, 2012

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. STİLİZASYON YÖNTEMİ.....	3
1.1. Grafik Sanatlar	3
1.2. Tanımlar	3
1.3. Stilizasyon Uygulamasında Dikkat Edilecek Noktalar	7
1.4. Stilizasyon Yöntemiyle Yapılmış Örnek Çalışmalar	11
1.4.1. Dekoratif Amaçlı Stilizasyon	11
1.4.2. Grafik Resim ve İletişim Alanında Stilizasyon	14
UYGULAMA FAALİYETİ	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	24
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	26
2. DEFORMASYON (BİÇİM BOZMA).....	26
2.1. Deformasyon Tanımı	26
2.2. Soyutlama (Abstraksiyon).....	26
2.3. Deformasyon Yönteminde Dikkat Edilecek Noktalar	27
UYGULAMA FAALİYETİ	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	40
MODÜL DEĞERLENDİRME	41
CEVAP ANAHTARLARI.....	43
KAYNAKÇA	44

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	213GIM037
ALAN	Grafik ve Fotoğraf
DAL/MESLEK	Grafik Operatörü
MODÜLÜN ADI	Grafiksel Yorumlar
MODÜLÜN TANIMI	Stilizasyon ve deformasyon yöntemleri ile grafiksel yorum uygulamalarının verildiği bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖNKOŞUL	Temel Sanat Eğitimi ve Temel Desen derslerinin modüllerini başarmış olmak
YETERLİK	Objeleri grafiksel yorumlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun atölye ortamı sağlandığında hatasız olarak objeleri stilizasyon ve deformasyon yöntemine uygun grafiksel yorumlamalar yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Objeleri yapısal özelliklerine uygun stilize edebileceksiniz. 2. Objeleri yapısal özelliklerine uygun deforme edebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Grafik atölye ve laboratuvarları, sınıf, işletme, kütüphane, ev, bilgi teknolojileri ortamı vb. Donanım: Resim masası, resim altlığı, resim kağıdı, kara kalem, doğal ve yapay objeler, guaj boya, sulu boya fırçası, su kabı
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Grafik tasarım görsel bir iletişim sanatıdır. İşlevi, bir mesaj iletmek, ürün tanıtmak ya da hizmeti sunmaktır. Görsel ve sözel mesajların etkili ve çekici bir hâle getirilmesi grafik tasarımcıların işidir.

Grafik alanında tanıtım, uyarma bilgilendirmeye yönelik hazırlanan tasarımlarda stilizasyon ve deformasyon yönteminden yararlanılır. Verilmek istenen mesaj bu yöntemler kullanılarak daha etkileyici, anlaşılır ve akılda kalıcı görsel ifadelere dönüştürülür.

Hazırlanan bu modülde objeleri stilizasyon ve deformasyon yöntemlerine uygun yorumlama uygulamaları ile ilgili konuları ele alacağız.

Modül sonunda öğrendiğiniz becerileri grafik tasarım alanındaki çalışmalarınızda kullanabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında objeleri yapısal özelliklerine uygun stilize yöntemi ile yalınlaştırabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bir obje seçiniz, görsel kaynaklardan seçtiğiniz obje ile ilgili farklı tekniklerde yapılmış çalışmalarla ilgili örnekler bulunuz. Bu örneklerdeki farklılıkları tespit ediniz ve arkadaşlarınızla tartışınız.

1. STİLİZASYON YÖNTEMİ

1.1. Grafik Sanatlar

Grafik sözcüğü Yunanca'da yazmak, çizmek, işaret, desen anlamına gelen GRAFİKOS ya da GRAPHEİN sözcüğünden türetilmiştir.

Grafik Sanatlar: Görsel öğeler ile yazıyı bir arada kullanarak izleyiciyi etkilemek, izleyiciye belirli bir bildiri iletmek amacıyla oluşturulmuş her türlü tasarımı kapsayan bir sanat dalıdır.

Grafik sanatını öteki sanat dallarından ayıran önemli bir özellik, yapılan bir işin baskı için tasarlanmış olmasıdır. Afiş, amblem, logo, ilan, broşür, etiket, kitap basma, resimleme, süsleme-ciltleme, tipografi, kart, kutu ve ambalaj tasarımları, çeşitli reklamcılık ve sanayi tasarım ürünlerinin tümü grafik sanatlarının konusudur. Çok geniş bir alanı kapsayan bu sanat dalı temelde güzel sanatların uygulamalı sanatlarda ve yeni teknolojilerle bulunduğu bir akımdır. Bir başka deyişle grafik sanatlar teknolojik olanakları kullanarak görsel öğelerden bir iletişim dili yaratır. 15. ve 16.yy'da geliştirilen oyma baskı tekniği ile yapılmış ürünler bilinen ilk grafik tasarım örnekleridir. 18. yy'da geliştirilen litografi (taş baskı) tekniği grafik işlerine yeni bir boyut kazandırdıysa da bugün bildiğimiz anlamdaki grafik sanatların doğuşu 19. yy'ın sonlarına rastlar. Grafik sanatlar başlangıcından günümüze kadar ekonomik, siyasal, kültürel ve teknolojik gelişmelerden en çok etkilenmiş sanat dallarından biridir.

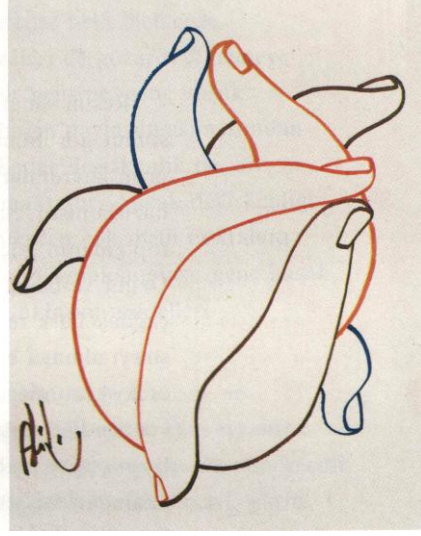
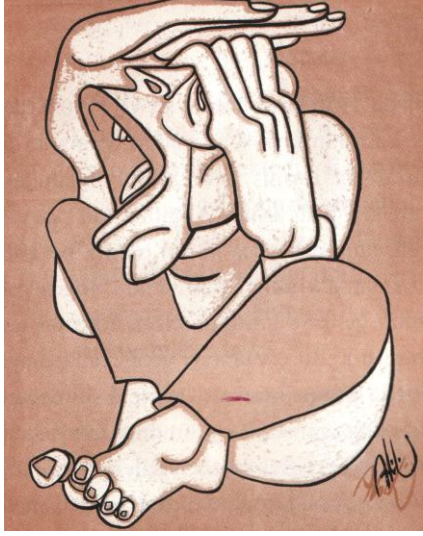
1.2. Tanımlar

Özgün: Nitelikleri yönünden benzerlerinden ayrı ve üstün örnek yapıt.

Orijinal: Bir sanatsal ürünün doğrudan doğruya sanatçının elinden çıkış biçimi.

Üslup: Bir sanatçının kendine özgü biçimlendirme ve tasarım anlayışı.

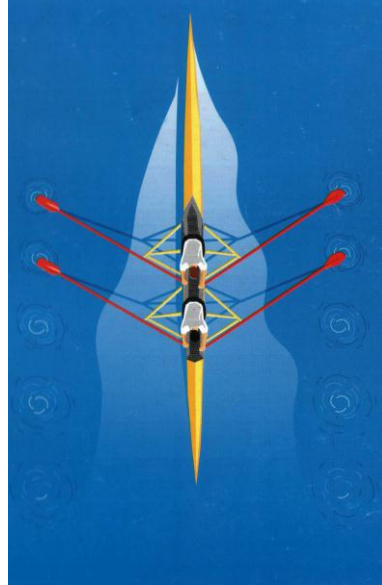
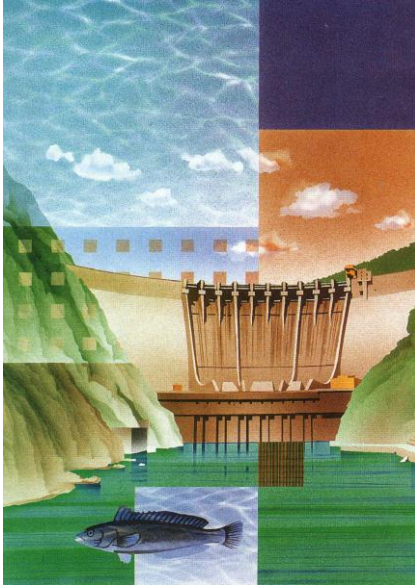
Her sanatçının konu veya teknik olarak farklı üslupları vardır. Bu farklılık sanatçının imzasını oluşturur diyebiliriz yani bir esere baktığımızda imzasını görmeden hangi sanatçıya ait olduğunu bilmemiz gibi.

Resim 1.1: Abidin Dino 71x92cm desen

Resim 1.2: Abidin Dino 50,5x65cm desen

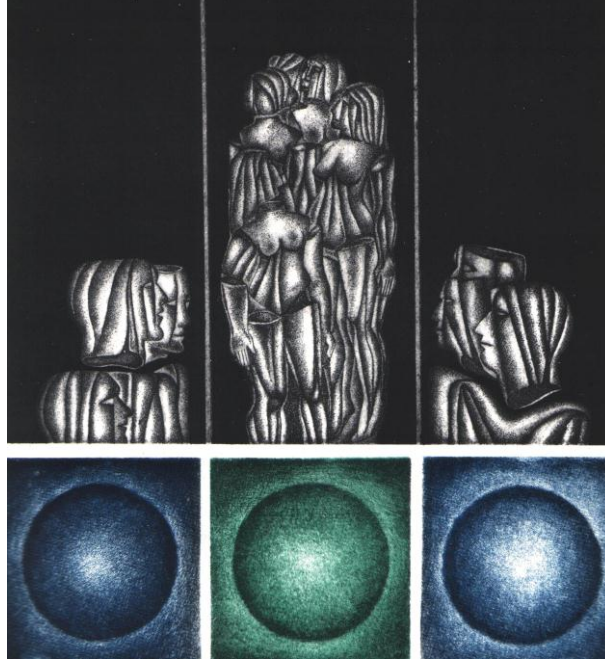
Grafik resim: Çizgi veren araçlarla (kalem, uç, pastel, fırça vb.) ya da boyama araçlarıyla (fırça, püskürtme, pastel, keçe kalem vb.) kâğıt üzerine çizilerek ya da boyanarak yapılan özgün resimler, resim sanatının özgün resim türünü meydana getirirler.

Resim 1.3 : Namık K. Sarıkavak illüstrasyon

Resim 1.4 : Haldun Genç illüstrasyon

Baskı resim: Çeşitli araç ve malzeme ile doğrudan ya da kalıplar yapma yolu ile kâğıda ya da benzeri malzeme üzerine yapılıp basılan resimlere denir.

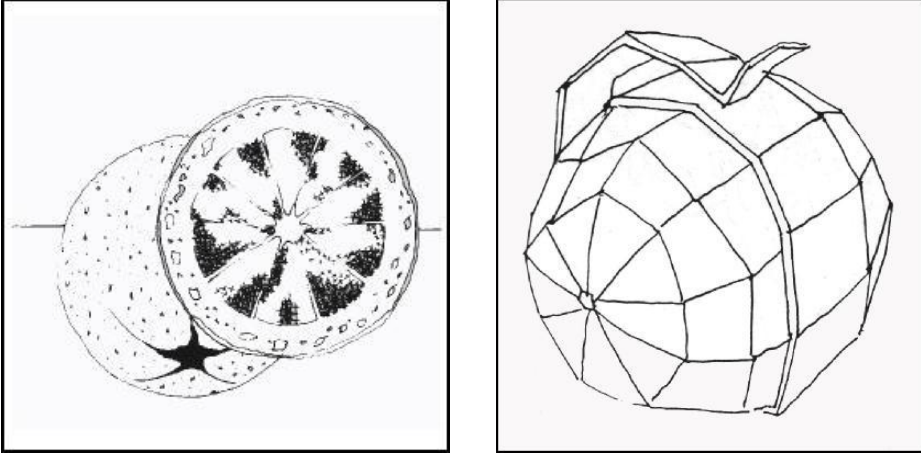

Resim 1.5 : Mürşide İcmeli, Kukula Kadınlar Maskeli Erkekler, 26x28, 5cm,metal oyma-basma

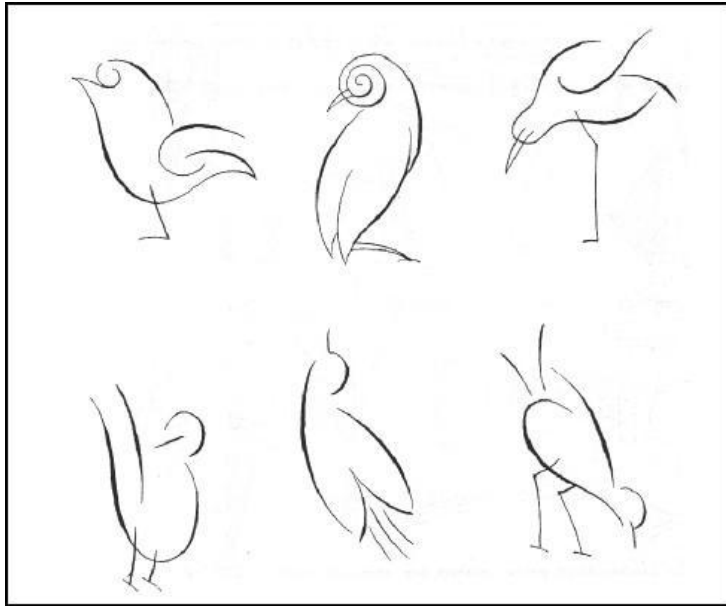
Betimleme: Doğadaki ya da sanatçının hayalindeki varlıkların ve gerçekliklerin sanat yapıtında yeniden üretilmiş biçimi.

Stilize: Herhangi bir objenin karakterini bozmadan yalınlaştırarak ya da ilave yapılarak süsleyici, şematik biçime getirilmiş durumu.

Stilizasyon (Üsluplaştırma): Bir grafik tasarım çalışmasında ya da herhangi bir amaca uygun çalışmada objenin benzerlerinden ayrılan biçim özellikleri bozulmadan şematikleştirilip yalınlaştırılarak betimlenmesidir.

Resim 1.6 : Portakal stilizeleri

Resim 1.7 : Kuş stilizeleri (çizgisel)

1.3. Stilizasyon Uygulamasında Dikkat Edilecek Noktalar

Resim 1.8 : Salyangoz etüt

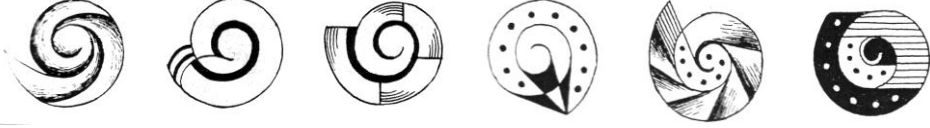
Stilizesi yapılacak objeyi tüm özellikleriyle görebilmek amacıyla objenin etütünün yapılması önerilir.

Stilize yaparken objenin yapısal özellikleri bozulmamalı, stilize edilen obje biçimiyle tanınabilmelidir.

Resim 1.9 : Escher, ağaç baskı

Stilizasyonda abartılı yorumlara gidilmemelidir. Aşağıdaki resimde ilk üç çizimde yorum yapılırken abartıdan uzak, salyangozun karakteristik özelliği vurgulanmıştır. Diğer çizimlerde salyangozun formunda abartılı yorumlara gidilmiştir.

Resim 1.10: Salyangoz stilize ve deformasyonları

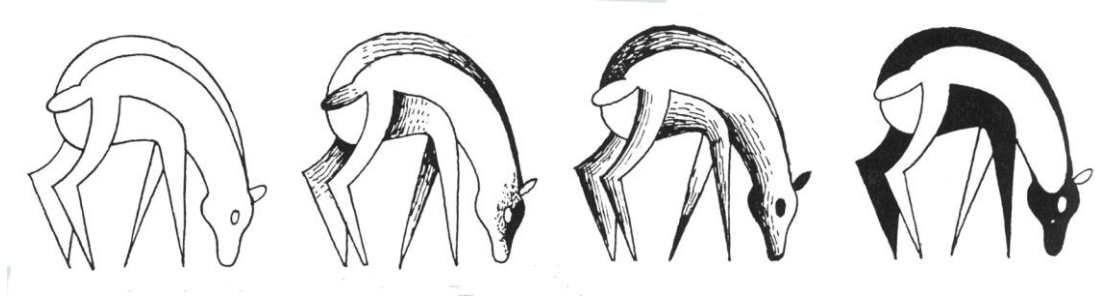
Objenin yapısal özelliklerini bozmadan oranlarında büyültme ve küçültme yapılabilir. Örneğin bir çiçeğin stilizesinde çiçek olduğundan fazla büyük yaprak, çok küçük tutulmamalıdır.

Objenin karakterini bozmayacak ayrıntıları azaltılarak sadeleştirilmelidir.

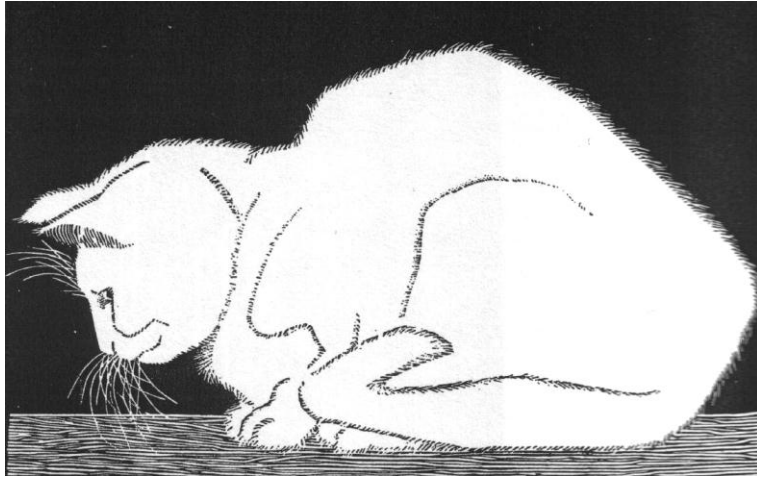

Resim 1.11 : Stilize desen

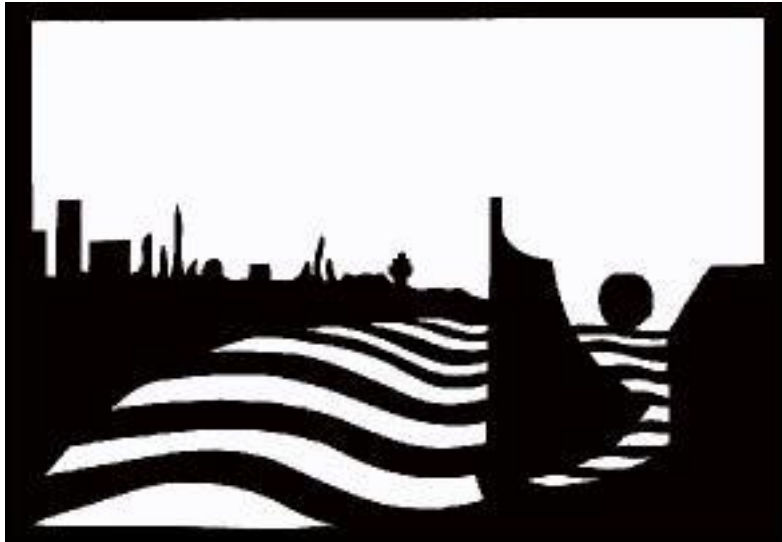
Objeye yüzeyindeki çizgilerden, bölünmelerden ve dokusundan yola çıkarak çizgisel, lekesele yorumlar oluşturulmalıdır.

Resim 1.12 : Geyik stilize çalışmaları

Resim 1.13 : Escher, ağaç baskı

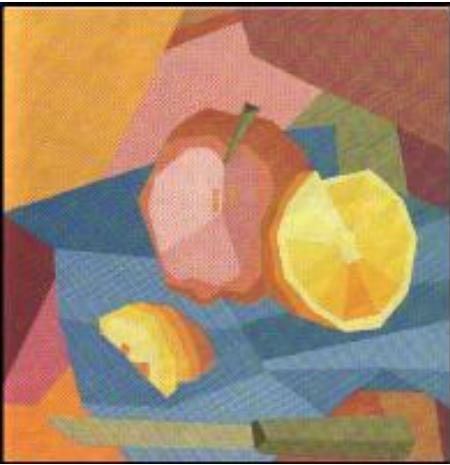
Resim 1.14: Peyzaj stilizesi

Sadeleştirmede uygulanacak tekniğin özellikleri dikkate alınmalıdır. Örneğin çizgisel yorumlamada sulu boya kullanılmaz. (Her çizgi ya da biçim her tekniğe uygun değildir.)

Stilize edilmiş çalışmayı renklendirirken objenin kendi renklerinden yola çıkılabileceği gibi serbest renk uygulaması da yapılabilir.

Resim 15. : Peyzaj stilize ve renkli uygulaması

Resim 1.16: Renkli stilize kompozisyonlar

Tasarlanacak yüzeyin özelliklerine uygun malzeme seçimi yapılmalıdır.

1.4. Stilizasyon Yöntemiyle Yapılmış Örnek Çalışmalar

1.4.1. Dekoratif Amaçlı Stilizasyon

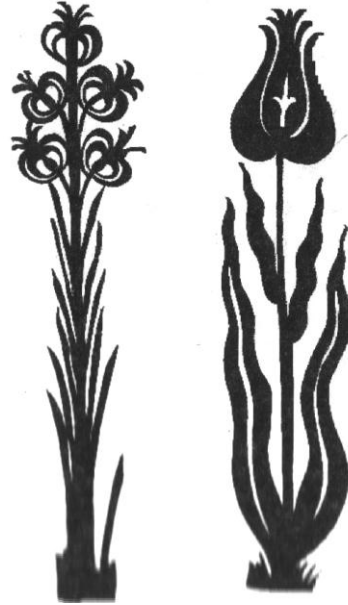

Resim 1.17: Dekoratif amaçlı stilize örnekleri

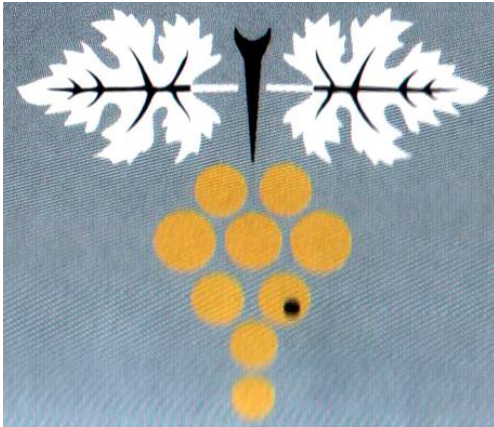
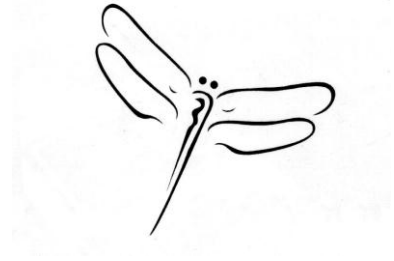

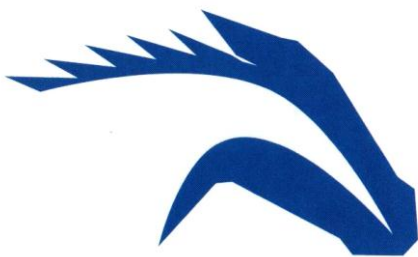
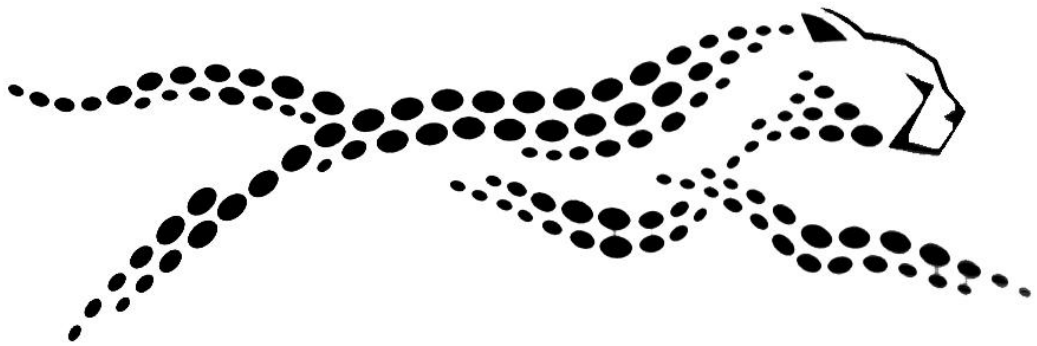
Resim 1.18 : Oyma tabiat tasviri XVII. yy.

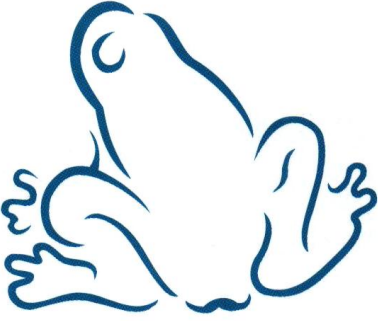

Resim 1.19 : Stilize örnekleri

1.4.2. Grafik Resim ve İletişim Alanında Stilizasyon

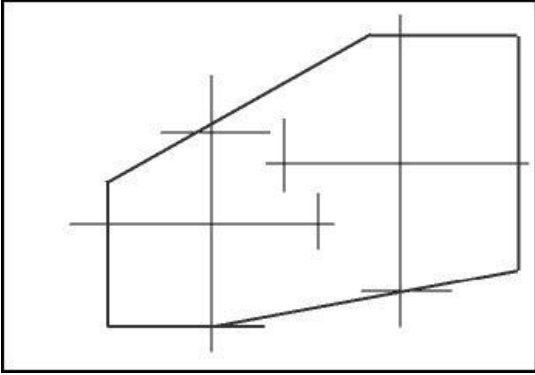
Resim 1.20: Grafik tasarım alanında yapılmış stilize örnekleri

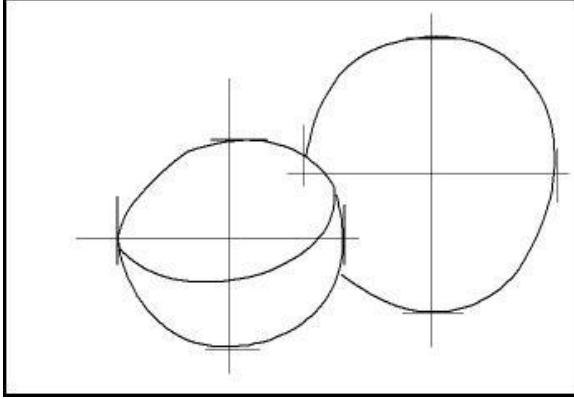
UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda objeyi stilizasyon yöntemine uygun yorumlamasını yapmış olacaksınız.

Kullanılacak malzemeler

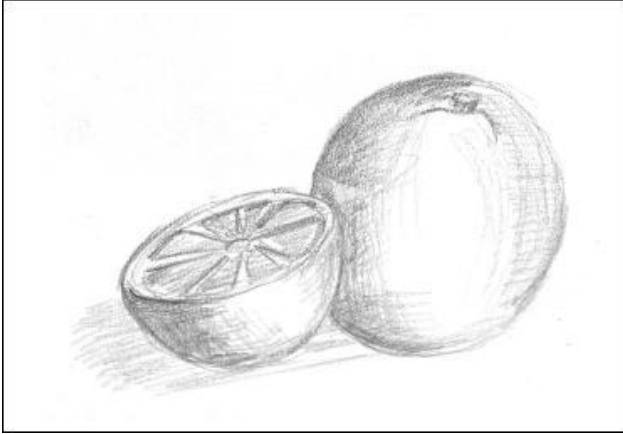
- Resim kâğıdı (25x35cm)
- Resim altlığı
- Resim kalemi
- Silgi
- Cetvel
- Siyah renkte ispirotolu kalemler (farklı kalınlıkta), farklı kalınlıkta rapido kalemler, guaj boya, su kabı, fırça (farklı kalınlıkta), kâğıt havlu.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Objenizi beyaz zemin üzerine yerleştiriniz.➤ Kâğıdınıza aks çizgilerini çiziniz.➤ Ölçü alma tekniği ile objenizin veya objelerin en ve boy yüksekliğini belirleyerek aks çizgisi üzerinde işaretleyiniz. (Eğer birden fazla obje çizecekseniz objelerin genel formunu çiziniz.) <p>Resim 1.21: Objelerin aksı ve genel formu</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Resim kalemiyle çok hafif çizgi değerleriyle (fazla bastırmadan) objenin genel hatlarını çiziniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Perspektif kurallarına dikkat ediniz.➤ Çiziminizi belirli aralıklarda modelle karşılaştırmasını yapınız.

Resim 1.22: Objelerin genel hatları ile çizimi

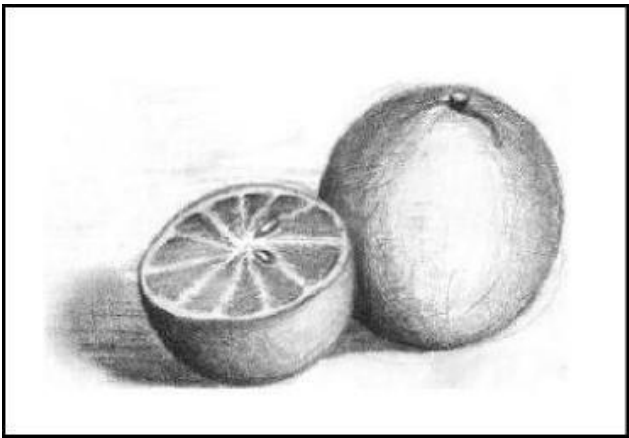
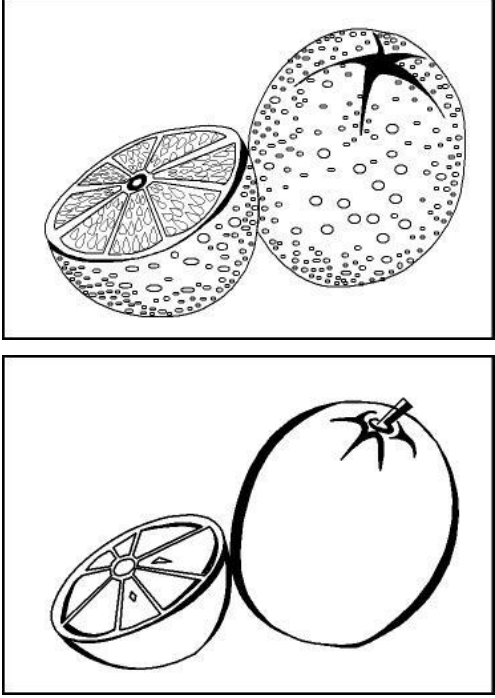
- Işığın objeye geliş yönünü tespit ediniz.
- Işığın obje üzerinde değerlerini (açık, orta ve koyu ton değerleri) kurşun kalemle hafif çizgilerle belirtiniz.

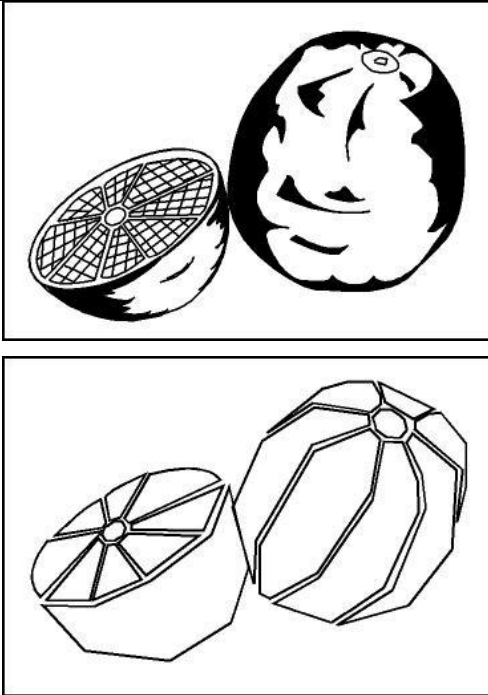
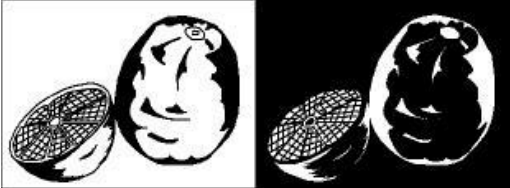

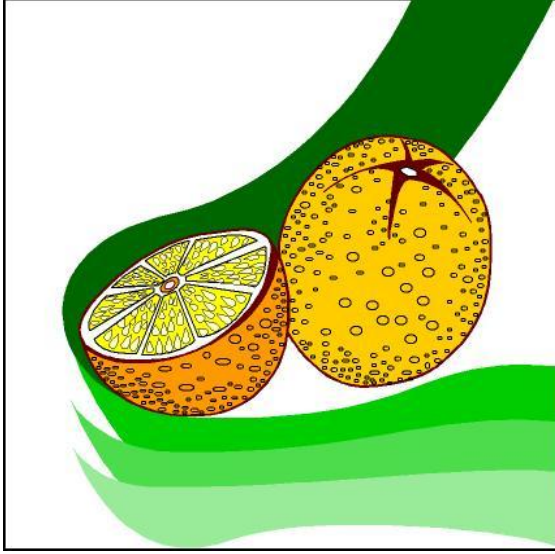
Resim 1.23: Objelerin ışık ve gölge planının belirlenmesi

- Objenin yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yapınız.

- Hacim etkisi verirken objenin dokusal özelliklerine dikkat ediniz.
- Kaleminizi biraz yan (açılı) tutarak yumuşak gölgeleme yapınız.
- Yuvarlak hatlı objeleri hacimlendirirken çizgileriniz dairesel yönlü, köşeli objelerde düz çizgilerle çalışılmalıdır.
- Işığın geliş yönüne göre ışık

	<p>alan bölgelerde çizgi rengi daha açık, gölgede kalan bölgelerde çizgi rengi daha koyu olmalıdır.</p>
<p>➤ Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek etüt çalışmanızı bitiriniz.</p> <p>Resim 1.24: Objelerin etüt çalışması</p> <p>➤ Etütten yola çıkarak stilizasyon çalışması için objenin genel hatlarını çiziniz. ➤ Objenin karakteristik yapısını bozmadan fazla ayrıntıları azaltınız.</p>	<p>➤ Objenin dokusu inceleyerek lekesele veya çizgisel sadeleştirmeler yapabilirsiniz ➤ Objenin farklı stilizasyon denemelerini yaparak farklı yorumlara ulaşabilirsiniz. ➤ Objede parça- bütün arasındaki oranlara dikkat ediniz.</p>
	<p>➤ Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda hazırlamış olduğunuz stilize edilmiş objeniz ile kompozisyon çalışması yapmış olacaksınız. ➤ Kompozisyon hazırlarken tasarı ilkeleri modülüne bakınız.</p>

 <p>Resim 1.25: Objelerin stilizasyon uygulamaları</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ İki eşit bölüntü yapınız (objenin boyutuna uygun dikdörtgen veya kare çiziniz). Stilize edilmiş objenizi her iki bölüm içine çiziniz. ➤ 25x35cm ölçüsündeki resim kâğıdınıza 10x10cm ölçülerinde iki kare çiziniz. ➤ İlk karede stilize edilmiş objenizi bir zemin tasarlayarak yerleştirmenizi yapınız. ➤ İkinci karede stilize edilmiş objenizi serbest olarak düzenleyiniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Birinci kompozisyonunuzda bölüntülerde negatif-pozitif olarak guaj boya veya ispirtolu kalemle boyayınız. <p>Resim 1.26: Stilizenin negatif- pozitif uygulaması</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İlk çalışmanızda siyah kullandığımız alanları ikinci çalışmada beyaz kullanarak iki çalışma arasındaki farkı gözlemleyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İkinci ve üçüncü karede objenin kendi renginden veya renk kontrastlarından yararlanarak çalışmanızı renklendiriniz. 	

Resim 1.27: Stilizasyon kompozisyon

Resim 1.28: Stilizasyon kompozisyon

- Yaptığımız araştırmalardan beğendiğiniz bir tanesini sergi amaçlı 20x20 cm ölçülerinde gramajı yüksek kaliteli resim kâğıdına çizerek guaj boya ile renklendiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Objenizi beyaz zemin üzerine yerleştirdiniz mi?		
2. Kâğıdınıza aks çizgilerini çizdiniz mi?		
3. Ölçü alma tekniği ile objenin veya objelerin en ve boy yüksekliğini belirleyerek aks çizgisi üzerinde işaretlediniz mi? (Eğer birden fazla obje çizecekseniz objelerin genel formunu çizersiniz.)		
4. Resim kalemiyle çok hafif çizgi değerleriyle (fazla bastırmadan) objenin genel hatlarını çizdiniz mi?		
5. Işığın objeye geliş yönünü tespit ettiniz mi?		
6. Işığın obje üzerinde değerlerini (açık, orta ve koyu ton değerleri) kurşun kalemle hafif çizgilerle belirttiniz mi?		
7. Objenin yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yaptınız mı?		
8. Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek etüt çalışmanızı bitirdiniz mi?		
9. Etütten yola çıkarak stilizasyon çalışması için objenin genel hatlarını çizdiniz mi?		
10. Objenin karakteristik yapısını bozmadan fazla ayrıntıları azalttınız mı?		
11. İki eşit bölüntü yaptınız mı? (objenin boyutuna uygun dikdörtgen veya kare çizdiniz mi?). Stilize edilmiş objenizi her iki bölüm içine çizdiniz mi?		
12. 25x35cm ölçüsündeki resim kâğıdınıza 10x10cm ölçülerinde iki kare çizdiniz mi?		
13. İlk karede stilize edilmiş objenizi bir zemin tasarlayarak yerleştirmenizi yaptınız mı?		
14. İkinci karede stilize edilmiş objenizi serbest olarak düzenlediniz mi?		
15. Birinci kompozisyonunuzda bölüntülerde negatif-pozitif olarak guaj boya veya ispirtolu kalemlerle boyadınız mı?		
16. İkinci ve üçüncü karede objenin kendi renginden veya renk kontrastlarından yararlanarak çalışmanızı renklendirdiniz mi?		
17. Yaptığınız araştırmalardan beğendiğiniz bir tanesini sergi amaçlı 20x20 cm ölçülerinde gramajı yüksek kaliteli resim kâğıdına çizerek guaj boya ile renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Yandaki şekil aşağıdaki yöntemlerden hangisi kullanılarak yorumlanmıştır?
A) Deformasyon
B) Dekoratif
C) Stilizasyon
D) Modernize
2. Stilizasyon yönteminin en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisinde tam olarak verilmiştir?
A) Objeleri sadece çizgisel olarak ifade etmek
B) Objeleri özelliklerini abartarak ifade etmek
C) Objenin karakteristik özelliğini obje formunu bozmadan sadeleştirmek.
D) Objeleri sadece lekesele olarak ifade etmek
3. “Nitelikleri yönünden benzerlerinden ayrı ve üstün örnek yapıt.”Aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?
A) Orijinal
B) Özgün
C) Özgün resim
D) Üslup
4. Tarihte ilk mağara resimleri hangi amaçla yapılmıştır?
A) İletişim amaçlı
B) Resim amaçlı
C) Dinsel amaçlı
D) Süsleme amaçlı

5. Aşağıdaki resimlerden hangisinde stilizasyon yöntemi uygulanmıştır?

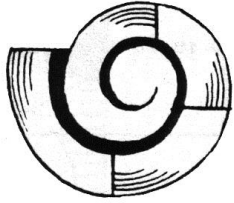
A)

B)

C)

D)

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. **Doğru** cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. **Yanlış** cevapladığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda ve uygun ortam sağlandığında objeleri yapısal özelliklerine uygun deforme edebilecektir.

ARAŞTIRMA

Sanatla ilgili kaynaklardan deforme yöntemi ile yapılmış çalışmalardan örnekler toplayınız. Aşağıdaki sorular doğrultusunda örnekleri inceleyiniz.

- Hangi obje kullanılmış?
- Objenin hangi özellikleri ön plana çıkarılmış?
- Objedeki biçim değişikliği objenin karakteristik özelliklerini yansıtıyor mu?
- Hangi renkler kullanılmış?

2. DEFORMASYON (BİÇİM BOZMA)

2.1. Deformasyon Tanımı

Nesnenin karakteristik özelliklerinin olduğundan fazla abartılarak daha belirginleştirilmesidir. En çarpıcı özellik ön plana çıkarılarak üsluplaştırılır.

2.2. Soyutlama (Abstraksiyon)

Nesnenin bilinen görüşüne bağlı kalmadan yeni bir renk çizgi ya da biçimde göze hoş gelebilecek etkide düzenlenmesidir. Soyutlamada biçimler parçalanıp yeni birimler üretilebilir. Kompozisyon ilkelerinde açık-koyu dengesi ve bu gibi prensipler esastır.

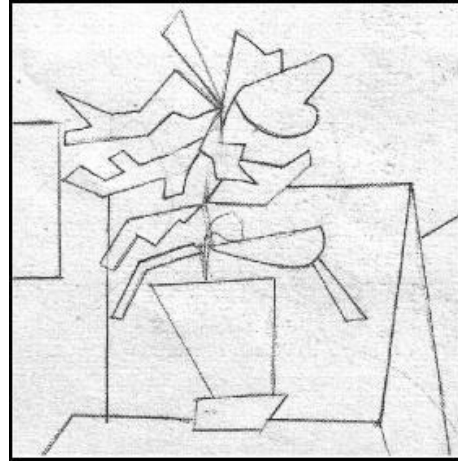
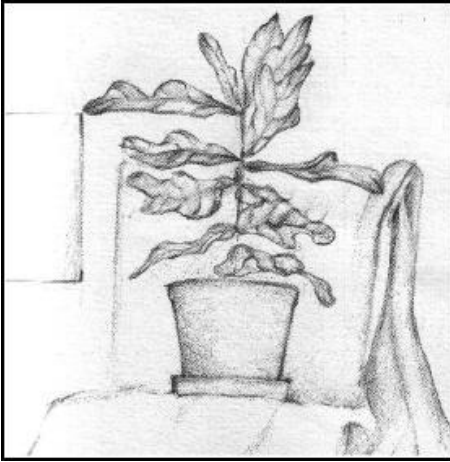
Resim 2.1 : Adnan Çoker

Şemsi Arel

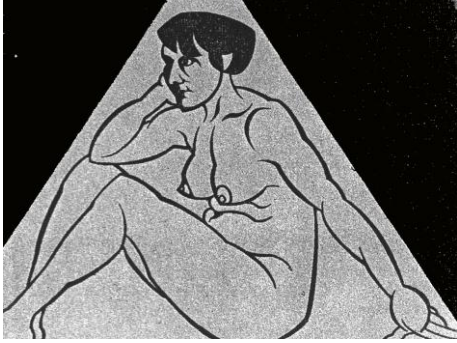
2.3. Deformasyon Yönteminde Dikkat Edilecek Noktalar

Deformasyon yapılacak objeyi tüm özellikleriyle görebilmek amacıyla objenin etütünün yapılması önerilir.

Resim 2.2 : Obje etütü ve deformasyon çalışması

Stilizasyon belirli bir oranda deformasyon da içerir ama özelliklerde tanınabilir olmasını amaçlar. Deformasyonda şekil değişikliğe uğratarak neredeyse yeniden yaratılır.

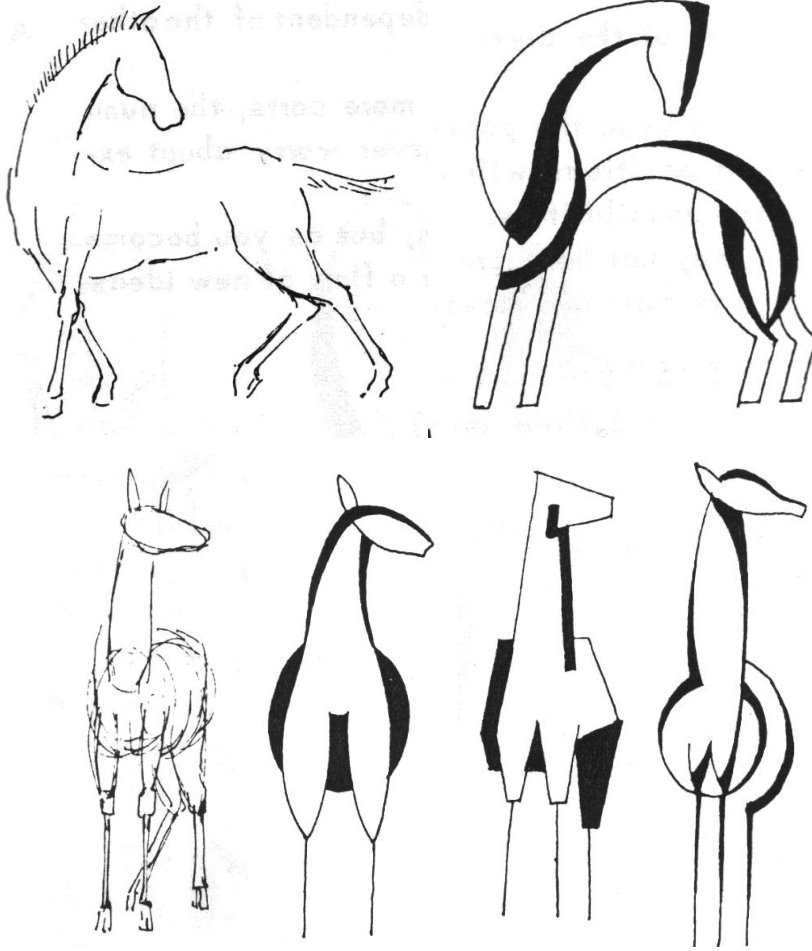
Resim 2.3: İnsan figür stilizasyonu ve deformasyon çalışması (Escher)

Objenin karakterini bozmayacak ayrıntılar abartılarak belirginleştirilir.

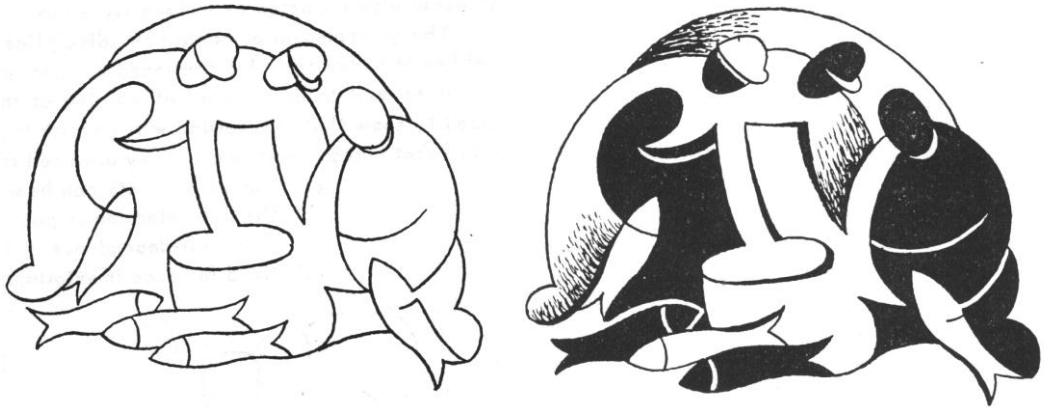
Resim 2.4: Deformasyon (ağaç, portre: Escher)

Ayrıntıların bazıları ön plana çıkartılabilir.

Resim 2.5 : Deformasyon aşamaları (at ve geyik)

Biçim bozukluğu anlamında kullanılmamalı estetik anlatım bozulmamalıdır.

Resim 2.6: Deformasyon aşamaları

Teknik, malzeme seçimi ve estetik ölçüler stilizasyon yöntemiyle aynıdır.

Resim 2.7: Deformasyon çalışmaları (renkli)

Resim 2.8: H. Matis

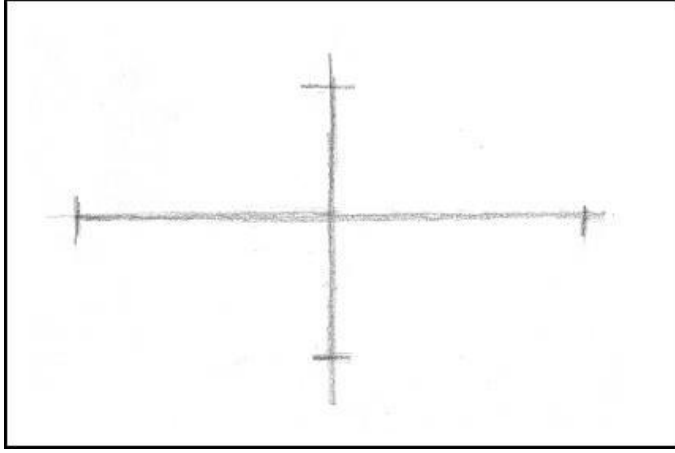
Resim 2.9: H. Matis

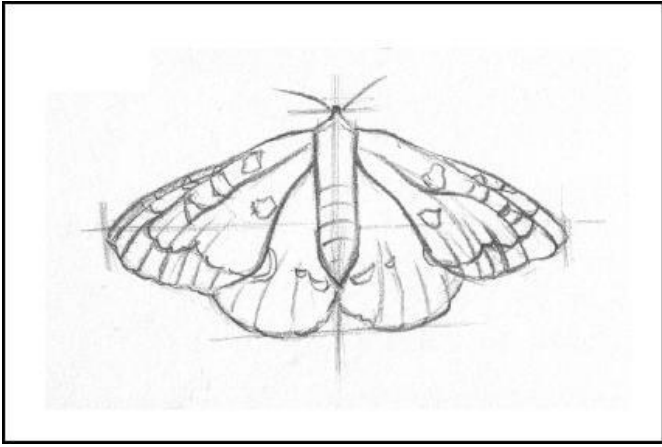
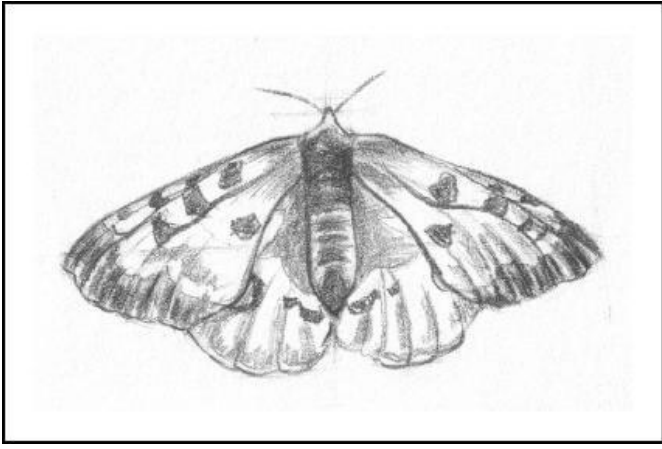
UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda objeyi deformasyon yöntemine uygun yorumlamasını yapmış olacaksınız.

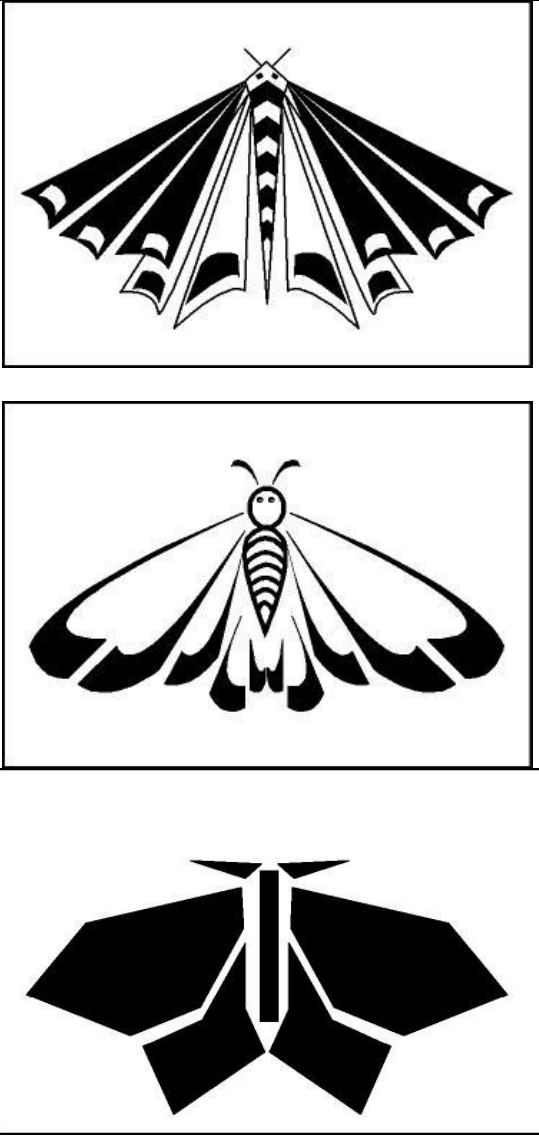
Kullanılacak malzemeler

- Resim kâğıdı (25x35cm)
- Resim altlığı
- Resim kalemi kalem
- Silgi
- Cetvel
- Siyah renkte ispirotolu kalemler (farklı kalınlıkta), farklı kalınlıkta rapido kalemler, guaj boya, su kabı, fırça (farklı kalınlıkta), kâğıt havlu.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Objenizi beyaz zemin üzerine yerleştiriniz.➤ Kâğıdınıza aks çizgilerini çiziniz.➤ Ölçü alma tekniği ile objenizin veya objelerin en ve boy yüksekliğini belirleyerek aks çizgisi üzerinde işaretleyiniz. <p>Resim 2.10: Objelerin aksı ve genel formu</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Resim kalemiyle çok hafif çizgi değerleriyle (fazla bastırmadan) objenin genel hatlarını çiziniz.	<ul style="list-style-type: none">➤

 <p>Resim 2.11: Objelerin genel hatları ile çizimi</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Işığın objeye geliş yönünü tespit ediniz. ➤ Işığın obje üzerinde değerlerini (açık, orta ve koyu ton değerleri) kurşun kalemle hafif çizgilerle belirtiniz. <p>Resim 2.12: Objelerin ışık ve gölge planının belirlenmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Perspektif kurallarına dikkat ediniz. ➤ Çiziminizi belirli aralıklarda modelle karşılaştırmasını yapınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Objenin yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hacim etkisi verirken objenin dokusal özelliklerine dikkat ediniz ➤ Kaleminizi biraz yan (açılı) tutarak yumuşak gölgeleme yapınız. ➤ Yuvarlak hatlı objeleri hacimlendirirken çizgileriniz dairesel yönlü, köşeli objelerde düz çizgilerle

	<p>çalışılmalıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Işığın geliş yönüne göre ışık alan bölgelerde çizgi rengi daha açık, gölgede kalan bölgelerde çizgi rengi daha koyu olmalıdır.
<p>➤ Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek etüt çalışmanızı bitiriniz.</p> <div data-bbox="204 623 914 1094" data-label="Image"> </div> <p style="text-align: center;">Resim 2.13: Objelerin etüt çalışması</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Etütten yola çıkarak deformasyon çalışması için objenin genel hatlarını çiziniz. ➤ Objenin karakteristik yapısını bozmadan fazla ayrıntıları azaltınız. <div data-bbox="293 1290 825 1653" data-label="Image"> </div>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Objenin dokusunu inceleyerek lekesele veya çizgisel sadeleştirmeler yapabilirsiniz ➤ Objenin farklı deformasyon denemelerini yaparak farklı yorumlara ulaşabilirsiniz. ➤ Objede parça bütün arasındaki oranlara dikkat ediniz

 <p>Resim 2.14: Objelerin deformasyon uygulamaları</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İki eşit bölüntü yapınız (objenizin boyutuna uygun dikdörtgen veya kare çiziniz). Deformasyon edilmiş objenizi her iki bölüm içine çiziniz. ➤ 25x35 cm ölçüsündeki resim kâğıdınıza 10x10 cm ölçülerinde iki kare çiziniz. ➤ İlk karede deformasyon edilmiş objenizi bir zemin tasarlayarak yerleştirmenizi yapınız. ➤ İkinci karede deformasyon edilmiş objenizi serbest olarak düzenleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kompozisyon hazırlarken tasarı ilkeleri modülüne bakınız.

<p>➤ Birinci kompozisyonunuzda bölüntülerde negatif-pozitif olarak guaj veya ispirtolu kalemle boyayınız.</p>	<p>➤ İlk çalışmanızda siyah kullandığınız alanları ikinci çalışmada beyaz kullanarak iki çalışma arasındaki farkı gözlemleyiniz.</p> <p>➤</p>
<p>➤ Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda deformasyon edilmiş objeniz ile kompozisyon çalışması yapmış olacaksınız.</p>	<p>➤</p>
<div data-bbox="244 679 872 990" data-label="Image"> </div> <p>Resim 2.15: Deformasyonda negatif- pozitif uygulaması</p> <p>1. İkinci ve üçüncü karede objenin kendi renginden veya renk kontrastlarından yararlanarak çalışmanızı renklendiriniz.</p> <div data-bbox="264 1212 853 1792" data-label="Image"> </div> <p>Resim 2.16: Deformasyon kompozisyon</p>	

 <p style="text-align: center;">Resim 2.16: Deformasyon kompozisyon</p>	
<p>➤ Yaptığımız araştırmalardan beğendiğiniz bir tanesini sergi amaçlı 20x20cm ölçülerinde gramajı yüksek kaliteli resim kâğıdına çizerek guaj boya ile renklendiriniz.</p>	<p>➤</p>

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Objenizi beyaz zemin üzerine yerleştirdiniz mi?		
2. Kâğıdınıza aks çizgilerini çizdiniz mi?		
3. Ölçü alma tekniği ile objenizin veya objelerin en ve boy yüksekliğini belirleyerek aks çizgisi üzerinde işaretlediniz mi?		
4. Resim kalemiyle çok hafif çizgi değerleriyle (fazla bastırmadan) objenin genel hatlarını çiziniz.		
5. Işığın objeye geliş yönünü tespit ettiniz mi?		
6. Işığın obje üzerinde değerlerini (açık, orta ve koyu ton değerleri) kurşun kalemle hafif çizgilerle belirlediniz mi?		
7. Objenin yapısına uygun hacim etkisi verecek çizgiler ile açık bölgelerden başlayarak koyu bölgelere doğru tonlama yaptınız mı?		
8. Çiziminizde en son koyuluk değerlerini vererek etüt çalışmanızı bitirdiniz mi?		

9. Etütten yola çıkarak deformasyon çalışması için objenin genel hatlarını çizdiniz mi?		
10. Objenin karakteristik yapısını bozmadan fazla ayrıntıları azalttınız mı?		
Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda deformasyon edilmiş objeniz ile kompozisyon çalışması yapmış olacaksınız.		
11. İki eşit bölüntü yapınız (objenizin boyutuna uygun dikdörtgen veya kare çiziniz). Deformasyon edilmiş objenizi her iki bölüm içine çizdiniz mi?		
12. 25x35 cm ölçüsündeki resim kâğıdınıza 10x10 cm ölçülerinde iki kare çizdiniz mi?		
13. İlk karede deformasyon edilmiş objenizi bir zemin tasarlayarak yerleştirmenizi yaptınız mı?		
14. İkinci karede deformasyon edilmiş objenizi serbest olarak düzenlediniz mi?		
15. Birinci kompozisyonunuzda bölüntülerde negatif-pozitif olarak guaj veya ispirtolu kalemlerle boyadınız mı?		
16. İkinci ve üçüncü karede objenin kendi renginden veya renk kontrastlarından yararlanarak çalışmanızı renklendirdiniz mi?		
17. Yaptığınız araştırmalardan beğendiğiniz bir tanesini sergi amaçlı 20x20cm ölçülerinde gramajı yüksek kaliteli resim kâğıdına çizerek guaj boya ile renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Deformasyon yönteminin en önemli özelliği ayrıntıların abartılarak belirginleştirilmesidir.
2. () Deformasyon yönteminde estetik anlatım önemlidir.
3. () Deformasyon yönteminde objeler tanınmaz hâle getirilir.
4. () Deformasyon yönteminde ayrıntıların hepsi ön plana çıkarılmalıdır.
5. () Soyutlamada biçimler parçalanarak yeni biçimler üretilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül sonunda kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Performans Değerlendirme: Bir objenin stilize ve deforme yorumlarınının 20x20 cm ölçüsündeki kare içine serbest düzenlemesi.

Kullanılacak malzemeler

- Resim kâğıdı (Gramajı yüksek kaliteli)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- İğne uçlu pilot kalem veya rapido, farklı kalınlıkta gazlı kalemler.
- Guaj boya, fırça, palet, su kabı, kâğıt havlu

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Objenizi beyaz zemin üzerine yerleştirdiniz mi?		
2. Kâğıdınıza aks çizgilerinizi çizdiniz mi?		
3. Objenizin en boy yüksekliğini belirleyip aks çizgisi üzerinde işaretlediniz mi?		
4. Objenizin genel hatlarını çizdiniz mi?		
5. Işığın yönünü tespit ettiniz mi?		
6. Obje üzerindeki ton değerlerini belirlediniz mi?		
7. Hacim etkisi verirken açık değerlerden koyu değerlere doğru tonlama yaptınız mı?		
8. Çizim araçlarını tekniğe uygun kullandınız mı?		
9. Objenizin dokusal özelliklerini dikkate aldınız mı?		
10. Objenizi hacimlendirirken objenin formuna uygun çizgiler kullandınız mı?		
11. Stilizasyon çalışması için objenin genel hatlarını çizdiniz mi?		
12. Lekesel çalışmalar yaptınız mı?		
13. Çizgisel çalışmalar yaptınız mı?		
14. Sadeleştirirken objenin dokusal özelliklerini dikkate aldınız mı?		
15. Yeterince eskiz çalışmaları yaptınız mı?		
16. Deformasyon çalışması için objenin genel hatlarını çizdiniz mi?		
17. Objenin dokusal ve karakteristik özelliklerini dikkate alarak		

abartma yaptınız mı?		
18. Tasarı ilke ve yöntemlerine uygun kompozisyon eskizleri çalıştınız mı?		
19. Kompozisyonunuzu renk kontrastlarına uygun renklendirdiniz mi?		
20. Guaj boya tekniğini doğru uyguladınız mı?		
21. Çalışmalarınızda temizliğe dikkat ettiniz mi?		
22. Uygulamayı istenilen zamanda bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	C
3	B
4	A
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Doğru

KAYNAKÇA

- ALPASLAN Aker Sabiha, **Tasarım Mesleki Resim**, Yapa Yayınları,1981.
- ASLAN ODABAŞI Hatice, **Grafik'te Temel Tasarım**, Cem Ofset, Ankara.
- **Başlangıcından Bugüne Çağdaş Resim Sanatı Tarihi**, Tilgat Yayınları.
- J L Locher, **ESCHER The Complete Graphic Work**, hardcover,1992.
- BECER Emre, **İletişim ve Grafik Tasarım**, Dost Kitabevi, Ankara, 2002.
- CARTER David E., **The Big Book Of Logos3**, Harper Design, Newyork 2004,
- CARTER David E, **The Big Book Of New design Ideas**, Harper Design, Newyork 2003,
- **Türk Grafik Tasarımcıları 1**, Alternatif Yayıncılık, İstanbul, 1995.
- MESERA Gülbün, **Türk Sanatında İnce Kâğıt Oymacılığı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi TEKstil Bölümü, **Desenler**, İstanbul.
- SÖZEN Metin Tanyeli, **Uğur Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, Remzi Kitabevi.
- UÇAR Tevfik Fikret, **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**, İnkılap Yayınevi, Ankara.
- WOLCHONOK **Louis, Desing For Artist And Crafts-Men**, Dover Publications,Inc, Newyork.1953,